

Parshat Re'eh: Sacrificing in our Backyards
Torah in Motion Parshat HaShavuah 5784
Devora Chait-Roth

1. דברים פרשת עקב - ראה פרק יא - יב

(כט) וְהָיָה כִּי יֵבִיאָךְ יְקֹזֵק אֱלֹהֶיךָ אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר אָתָּה בָּא שָׁמָּה לְרִשְׁתָּהּ וְנִתְּתָה אֶת הַבְּרָכָה עַל הַר גְּרִזִים וְאֶת הַקְּלָלָה עַל הַר עֵיבֵל:

(ל) הֲלֹא הִמָּה בְּעֵבֶר הִירְדָן אַחֲרֵי דְרָךְ מִבּוֹא הַשֶּׁמֶשׁ בְּאָרֶץ הַכְּנַעֲנִי הַיֹּשֵׁב בְּעֶרְבָה מִזֶּה הַגְּלָגֶל אֶצֶל אֵלוֹנֵי מִרְהָ:

(לא) כִּי אַתֶּם עֹבְרִים אֶת הִירְדָן לְבֹא לְרִשֵׁת אֶת הָאָרֶץ אֲשֶׁר יְקֹזֵק אֱלֹהֵיכֶם נֹתֵן לָכֶם וִירְשִׁתֶּם אֹתָהּ וְיִשְׁבְּתֶם בָּהּ:

(לב) וְשִׁמְרַתֶּם לַעֲשׂוֹת אֶת כָּל הַחֻקִּים וְאֶת הַמִּשְׁפָּטִים אֲשֶׁר אֲנִי נֹתֵן לְפָנֶיכֶם הַיּוֹם:

(א) אֵלֶּה הַחֻקִּים וְהַמִּשְׁפָּטִים אֲשֶׁר תִּשְׁמְרוּן לַעֲשׂוֹת בְּאָרֶץ אֲשֶׁר נֹתֵן יְקֹזֵק אֱלֹהֵי אֲבֹתֶיךָ לָךְ לְרִשְׁתָּהּ כָּל הַיָּמִים אֲשֶׁר אַתֶּם חַיִּים עַל הָאָדָמָה:

(ב) אַבְד תֵּאבְדוּן אֶת כָּל הַמְּקֻמוֹת אֲשֶׁר עֲבַדוּ שֵׁם הַגּוֹיִם אֲשֶׁר אַתֶּם יֹרְשִׁים אֹתָם אֶת אֱלֹהֵיהֶם עַל הַהָרִים הַרְמִים וְעַל הַגְּבְעוֹת וְתַחַת כָּל עֵץ רַעֲנָן:

(ג) וְנִתְּצִתֶּם אֶת מִזְבְּחֹתֶם וְשִׁבְרַתֶּם אֶת מִצְבְּתֶם וְאֲשֵׁרִיהֶם תִּשְׂרְפוּן בְּאֵשׁ וּפְסִילֵי אֱלֹהֵיהֶם תִּגְדְּעוּן וְאִבְדַּתֶּם אֶת שְׁמֵם מִן הַמְּקוֹם הַהוּא:

(ד) לֹא תַעֲשׂוּן כֵּן לִיקֹזֵק אֱלֹהֵיכֶם:

(ה) כִּי אִם אֶל הַמְּקוֹם אֲשֶׁר יִבְחַר יְקֹזֵק אֱלֹהֵיכֶם מִכָּל שִׁבְטֵיכֶם לְשׂוֹם אֶת שְׁמוֹ שֶׁם לְשַׁכְּנוֹ תִּדְרָשׁוּ וּבָאתָ שָׁמָּה:

(ו) וְהִבַּאתֶם שָׁמָּה עֹלֹתֵיכֶם וְזִבְחֵיכֶם וְאֶת תְּרוֹמַת יְדְכֶם וְנִדְרֵיכֶם וְנִדְבְּתֵיכֶם וּבְכֹרֹת בְּקֹרְכֶם וְצֹאנֵיכֶם:

(ז) וְאֶכְלַתֶּם שָׁם לִפְנֵי יְקֹזֵק אֱלֹהֵיכֶם וְשִׁמְחֹתֶם בְּכָל מִשְׁלַח יְדְכֶם אֹתָם וּבְתֵיכֶם אֲשֶׁר בִּרְכָךְ יְקֹזֵק אֱלֹהֵיךָ:

(ח) לֹא תַעֲשׂוּן כְּכָל אֲשֶׁר אָנְחוּנוּ עֲשִׂים פֶּה הַיּוֹם אִישׁ כָּל הַיִּשְׂרָאֵל בְּעֵינָיו:

(ט) כִּי לֹא בָאתֶם עַד עֵתָה אֶל הַמְּנוּחָה וְאֶל הַנַּחְלָה אֲשֶׁר יְקֹזֵק אֱלֹהֵיךָ נֹתֵן לָךְ:

(י) וְעִבְרַתֶּם אֶת הִירְדָן וְיִשְׁבְּתֶם בְּאָרֶץ אֲשֶׁר יְקֹזֵק אֱלֹהֵיכֶם מִנְּחִיל אֹתְכֶם וְהִנִּיחַ לָכֶם מִכָּל אִיְבֵיכֶם מִסָּבִיב וְיִשְׁבְּתֶם בְּטַח:

(יא) וְהָיָה הַמְּקוֹם אֲשֶׁר יִבְחַר יְקֹזֵק אֱלֹהֵיכֶם בּוֹ לְשַׁכֵּן שְׁמוֹ שֶׁם שָׁמָּה תִּבְיָאוּ אֶת כָּל אֲשֶׁר אֲנִי מְצַוֶּה אֹתְכֶם עֹלֹתֵיכֶם וְזִבְחֵיכֶם מִעֲשֵׂרְתֵיכֶם וְתִרְמַת יְדְכֶם וְכָל מִבְּחַר נִדְרֵיכֶם אֲשֶׁר תִּדְרוּ לִיקֹזֵק:

(יב) וְשִׁמְחֹתֶם לִפְנֵי יְקֹזֵק אֱלֹהֵיכֶם אֹתָם וּבְנֵיכֶם וּבְנֹתֵיכֶם וְעַבְדֵיכֶם וְאִמְהַתֵיכֶם וְהַלְוִי אֲשֶׁר בְּשַׁעְרֵיכֶם כִּי אֵין לוֹ חֶלֶק וְנַחְלָה אֹתְכֶם:

(יג) הַשְּׁמֵר לָךְ פֶּן תַּעֲלֶה עֹלֹתֶיךָ בְּכָל מְקוֹם אֲשֶׁר תִּרְאֶה:

(יד) כִּי אִם בְּמְקוֹם אֲשֶׁר יִבְחַר יְקֹזֵק בְּאֶחָד שִׁבְטֵיךָ שֶׁם תַּעֲלֶה עֹלֹתֶיךָ וְשֶׁם תַּעֲשֶׂה כָּל אֲשֶׁר אֲנִי מְצַוֶּךְ:

2. רש"י דברים פרשת ראה פרק יב

(ד) לא תעשון כן - להקטיר לשמים בכל מקום (פסוק ה), כי אם במקום אשר יבחר...

(ח) לא תעשון ככל אשר אנחנו עשים וגו' - מוסב למעלה (דברים יא, לא) על כי אתם עוברים את הירדן וגו' כשתעברו את הירדן מידז מותרים אתם להקריב בבמה, כל ארבע עשרה שנה של כבוש וחלוק...

3. משנה מסכת זבחים פרק יד

משנה ד

עד שלא הוקם המשכן היו הבמות מותרות ועבודה בבכורות משהוקם המשכן נאסרו הבמות ועבודה בכהנים קדשי קדשים נאכלים לפנים מן הקלעים קדשים קלים בכל מחנה ישראל:

משנה ה

באו לגלגל והותרו הבמות קדשי קדשים נאכלים לפנים מן הקלעים קדשים קלים בכל מקום:

משנה ו

באו לשילה נאסרו הבמות לא היה שם תקרה אלא בית של אבנים מלמטן ויריעות מלמעלן והיא היתה מנוחה קדשי קדשים נאכלים לפנים מן הקלעים קדשים קלים ומעשר שני בכל הרואה:

משנה ז

באו לנוב ולגבעון הותרו הבמות קדשי קדשים נאכלים לפנים מן הקלעים קדשים קלים בכל ערי ישראל:

משנה ח

באו לירושלים נאסרו הבמות ולא היה להם עוד היתר והיא היתה נחלה קדשי קדשים נאכלים לפנים מן הקלעים קדשים קלים ומעשר שני לפנים מן החומה:

4. תלמוד בבלי מסכת זבחים דף קיט עמוד א - עמוד ב

באו לירושלים [וכו']. ת"ר: כי לא באתם עד עתה אל המנוחה ואל הנחלה, מנוחה - זו שילה, נחלה - זו ירושלים, ואומר: דהיתה לי נחלתי כאריה ביער, ואומר: העיט צבוע נחלתי לי העיט סביב עליה, דברי רבי יהודה; ר"ש אומר: מנוחה - זו ירושלים, נחלה - זו שילה, ואומר: וזאת מנוחתי עדי עד פה אשב כי אוייתה, ואומר: זכי בחר ה' בציון אוה למושב לו. בשלמא למ"ד: מנוחה - זו שילה, היינו דכתיב: אל המנוחה ואל הנחלה, אלא למ"ד: מנוחה - זו ירושלים, נחלה - זו שילה, אל הנחלה ואל המנוחה מיבעי ליה! הכי קאמר: לא מיבעיא מנוחה דלא מטיתו, אלא אפילו לנחלה נמי לא מטיתו. תנא דבי רבי ישמעאל: זו וזו שילה, רבי שמעון בן יוחי אומר: זו וזו ירושלים. בשלמא למאן דאמר: מנוחה - זו שילה, נחלה - זו ירושלים, אי נמי איפכא, היינו דכתיב: אאל המנוחה ואל הנחלה, אלא למאן דאמר: זו וזו שילה או זו וזו ירושלים, מנוחה - נחלה מיבעי ליה! קשיא. בשלמא למ"ד: זו וזו שילה, מנוחה - דנחו מכיבוש, נחלה - (זו) + מסורת הש"ס: ונחלה + דפלגו התם נחלות, דכתיב: בויחלק להם יהושע ויפל להם גורל בשילה על פי ה', אלא למ"ד: זו וזו ירושלים, בשלמא נחלה - נחלת עולמים, אלא מנוחה - מאי מנוחה? מנוחת ארון, דכתיב: ויהי כנוח הארון...

5. בית הבחירה (מאירי) מסכת מגילה דף ט עמוד ב

...משנה זו נאמרה על שום זמן שהיו הבמות מותרות וכבר נודע לנו ממסכת זבחים שעד שלא הוקם המשכן הותרו הבמות ומשהוקם המשכן נאסרו הואיל והיה שם מזבח וארון עמו באו לגלגל כל שבע שכבשו ושבע שחלקו והיה הארון הולך עמם במלחמותיהם ולא היה קבוע עם המזבח בגלגל הותרו הבמות באו לשילה אחר חלוקת הארץ ועמד הארון קבוע עם המזבח נאסרו הבמות באו לנוב וגבעון

הותרו הבמות כלומר באו לנוב אחר שחרבה שילה והגלה הארון ביד פלשתים בימי עלי הכהן ובאו לנוב והביאו שם את המשכן ואת המזבח אבל לא הארון שהרי ביד פלשתים היה וכן בזמן שהחריב שאול את נוב עיר הכהנים והביאו המשכן והמזבח לגבעון ולא היה הארון עמו שכבר היה מוגלה ביד פלשתים ואף כשחזר להם לא קבעוהו עם המשכן והמזבח לא בנוב ולא בגבעון מפני שמתיראים היו עליו והיו מעמידין אותו בערי המבצר וכן שעמד זמן בבית עובד אדום עד שהעלהו דוד לציון וכל זמן זה הואיל ולא היה הארון קבוע עם המזבח הותרו הבמות באו לירושלם ונבנה בית עולמים והוקבע הכל על מכוננו וארון אצל מזבח נאסרו הבמות ולא היתה להן עוד היתר...

6. פירוש המשנה לרמב"ם מסכת זבחים פרק יד

[ה] הגלגל לא היה בו בית בנוי, אלא היה המשכן עצמו שהיה במדבר. אבל כיון שהלשון באסור הבמות נאמר תלוי במחנה והוא אמרו אשר ישחט שור או כשב או עז במחנה, ועשה טעם הדבר למען אשר יביאו בני ישראל את זבחייהם אשר הם זבחים על פני השדה וזה הוא אסור הבמות, הרי עם חסול המחנות וכניסתם לארץ כלומר ארץ כנען והוא בזמן היותם בגלגל נסתלק הלאו הזה ונשאר ההתר שאם רוצה להקריב בבמה מקריב כמו שהיה לפני המשכן, כיון שלא נאסר הדבר אלא במדבר במקום שהיו המחנות, הלא תראה אמרו וקדשים קלים בכל מקום כיון שלא היה שם מחנה מוגדר אלא נתפזרו בני אדם בארץ.

7. משנה מסכת מגילה פרק א משנה יא

אין בין שילה לירושלם אלא שבשילה אוכלים קדשים קלים ומעשר שני בכל הרואה ובירושלים לפניו מן החומה וכאן וכאן קדשי קדשים נאכלים לפניו מן הקלעים קדושת שילה יש אחריה היתר וקדושת ירושלים אין אחריה היתר:

8. רש"י מסכת מגילה דף י עמוד א

יש אחריה היתר - כשחרבה שילה הותרו הבמות כדאמרין במסכת זבחים (ק"ט, א) כי לא באתם עד עתה אל המנוחה - זו שילה, שנחו מלכבוש, ואל הנחלה - זו ירושלים, למה חלקן הכתוב - כדי ליתן היתר בין זו לזו.

9. תלמוד בבלי מסכת מגילה דף י עמוד א

גמרא. אמר רבי יצחק: שמעתי שמקריבין בבית חונוי בזמן הזה. קסבר: בית חונוי לאו בית עבודה זרה היא, וקא סבר: קדושה ראשונה - קידשה לשעתה ולא קידשה לעתיד לבוא. דכתיב אכי לא באתם עד עתה אל המנוחה ואל הנחלה, מנוחה - זו שילה, נחלה - זו ירושלים. מקיש נחלה למנוחה; מה מנוחה יש אחריה היתר - אף נחלה יש אחריה היתר...

10. תוספות מסכת מגילה דף י עמוד א

ומאי טעמא הדר ביה משום קושיא דרב מרי - הקשה הר"ר חיים ומתחילה היכי אמר למילתיה וכי לא היה יודע המשנה והלא הן שגורות בפי כל ועוד קשיא כיון דתנאי היא אמאי הדר ביה לימא אנא דאמרי כמאן דאמר לא קדשה לכך נראה להר"ר חיים דכ"ע מודו דמשבאו לירושלים נאסרו הבמות ושוב לא היה להן היתר והני תנאי בהא פליגי דמאן דאמר לא קדשה סבר דאף במקומו של מזבח אין יכולין להקריב עכשיו ומאן דאמר קדשה סבר דבמקום מזבח מותר להקריב אבל לא בבמה.